

תדרוך

תל-אביב

*** אלה הם החיים (מקסיס, צרפת) — סרט סנטימנטלי מבוים במקצועיות רבה על גבר בן ארבעים הנמצא על פרשת דרכים בחייו. תאונת דרכים מיטילה אימה. מישל סיקולי.

*** המתכבדים (אופיר, ארצות הברית) — מה מציק לנוער האמריקאי? נסיון לפגוע את זרע הפורענות ההופך אוניברסיטאות לשדות-קרב. משחק מצויץ של אליוט גולד.

*** נם במילאנו (תכלת, איטליה) — ויטוריו דה-סיקה מציג את הניאר ריאליזם בשיאו. שילוב מוצלח של מצלמת עין פנטזיה.

*** המפגדה של אלים (פריז, ארצות הברית) — סרט על פי בלדה של ארלו גתרי. הבמאי ארתור (בוני וקלייד) פן אוהב מאד את ההיפס, אבל קשה לו להאמין בחלומותיהם.

חיפה

*** פרח הקקטוס (אורלי, ארצות הברית) — הרפתקאות האהבים של רופא שנייים רודף שמלות ומזכירתו השוודית הפורחת כמו קטוס. מבדר.

ירושלים

*** בוב וקארול ומד ואלים (אורנג, ארצות הברית) — הוליבוד מעיזה ללעוג לשגעונות הבורגנות האמריקאית וליהצגה כמגוחכת, אבל לא יותר מדי. משעשע, בלי להרגיז.

*** הפרחה (חן, ארצות הברית) — החיים על גדות המיסיסיפי בתחילת המאה, בסרט בו משלבים היטב את הנוסח סאלגיה בהומור. סטיב מקווין.

ישראל

הסיוט הקולנועי

הרומאים ידעו את החכמה: אם רצונך להשביע את רצון ההמונים, תן להם לחם ושעשועים. בישראל, תורה זו הולכת לפי שוט את הגלגל. מחיר האוכל הולך ומאמר, ואילו בתחילת הקולנוע שובתים. היה היו ימים כאשר כל החיים התנהלו מסביב לקולנוע, נאנח בגעגועים גבריאל מוגרבי, יושב-ראש התאחדות בעלי בתי הקולנוע. אלא שימים אלה הלפו ללא שוב, ואם סרט טוב במרכז תל-אביב ממלא עדיין אולמות (אם כי לא כמו בעבר) הרי הפרברים סובלים קשה. התפוסה ירדה לחצי, ואילו המסים נוטלים כל חלקה טובה שנתורה מן השארית. התוצאה: למעלה מחודש שבת-הקולנוע בפרברים סגורים. כדי להפגין את אהדתם סגרו גם בעלי בתי-הקולנוע התל-אביביים את אולמותיהם בשבוע שעבר, דווקא ביום ד' (תפוסה מיני-מלית בגלל הצגת סרט בטלוויזיה), ואם תביעותיהם לא ייענו בחיוב, הם מתכוננים למתוח את השביתה עוד ועוד. אם עיריית תל-אביב גובה מענף הקולנוע 12 מיליון לירות בשנה, מותר לה גם לעשות משהו כדי לעזור לר, מסביר מוגרבי. ההתאחדות שלו ביקשה ארבע מאות אלף לירות לשיר פוצים בבתי-הקולנוע, העירייה הסכימה לתת רבע מזה. ההתאחדות ביקשה הנחת במיסים במרבדים בשמונה-עשר אחוז. העירייה סרם ענתה.

אבל בכל פעם שמדברים על תביעות בתחילת הקולנוע, מתעוררות הסענות: מדוע בעצם יטריח עצמו אדם לקחת שמרסן, להצטופף בתור, לעמוד בצל איומם של בקבוקים ריקים המעופפים בתוך האולם ולשמוע כל מה שחושבים שכניו על הסרט אבל לא את פס הקול, ולבסוף לחטוף גם דריח תנועה, כשהוא יכול לשבת בבית לראות טלוויזיה?

המצב בבתי-הקולנוע אמנם אינו חקין. יש חטאים בהם אשמים בעלי בתי-הקולנוע, ואחרים בהם אשם הקהל. קולנוע תל-אביבי הופך תוך שעתים של הצגה לזר תזויר, משום שאמהות מתעצלות לצאת עם צאצאיהם לבית-השימוש, והן מרשות להם לעשות צרכיהם בתוך האולם. ומה יכר לים או לעשות נגד זה? חשבנו פעם לש-כור בריונים שישמרו על הסדר, ואחר-כך החלטנו כי מוטב לא להפוך את האולם לזירת קרבות המוניות. אולי גם אנו חוסי-אים, אבל אין ספק שמישהו חייב לחנך בדחיפות את הקהל. ואינני חושב שזה התפקיד שלנו. דברי גבריאל מוגרבי.

איב מונטאן ב"ההודאה"

בתום החקירה, מודה לונדון (איב מונטאן): "הייתו חותם אפילו על הצהרה שבני היה מרגל מסוכן כבר בגיל שנה", הבימוי של קוסטה-גבארס, הצילומים של ראול קוטאר והדיאלוגים של חורחה סמפרון, אותו צוות שעשה את "Z", ממחשיים היטב את סיפור האימים של לונדון, ואיב מונטאן חי ממש את התפקיד הראשי. אם קשה ב"סופו של דבר לקבל את נסיונם של כל אלה לטעון כאילו "המפלגה הקומוניסטית אשמה, אבל לא הקומוניזם", אין זה צריך למנוע איש מלראות סרט זה, שהוא חווייה דרמטית אשר ליקחה לא פג גם בתקופתנו אנו.

האורגיה ב"האוררים"

מושלים ויפה מדי בשביל המיפלצות המתוארות בעלילה. אחרים ימצאו אולי את עקבותיהם של האמלם, מאקבת או דוסטויבסקי, לצד המיתולוגיה היוונית. אך כל זה אינו מוריד במאומה מערכו של הסרט. ויסקונטי ידע לשלב את הכל לתוך רומן קולנועי רחבי-מידות ומרשים ביותר.

ריצ'ארד האריס ב"איש ושמו סוס"

היולדו, אולם קשה לומר שהוא מרגיש תמיד נוח בין פראי האדם.

מפלגה

האוכלת בניה

ההודאה (פאר, תל-אביב; תל-אביב) אחרי שקומם נגדו את מיטטר מולדתי, יוון, בסרט "Z",

הצליח הבמאי קוסטה-גבארס להוציא מן הכלים לאחור נה גם את חבריו למפלגה הקומוניסטית. זאת כאשר הפך את האוטוביוגרפיה של המדינאי הצ'כי ארתור לונדון, ל"סרט המציג את המפלגה הצודקת תמיד כמיפלצת ה"אוכלת את צאצאיה, והמונהגת עליידי מדיניות שאפילו המקורבים להנהגתה אינם מבינים את משרה.

לונדון, קומוניסט ותיק שנלחם בספרד נגד הפאלאנגה, חשתה במחירת נגד הנאצים, הושלך למחנה-הריכוז מנט-האוזן, גם בגלל דעותיו הפוליטיות וגם בגלל היותו יהודי, נמנה לאחר המלחמה עם מנהיגי המפלגה הקומוניסטית הצ'כית והיה סגן-שרר בנמשלה. עד שביום בהיר אחד סר חינו, הוא הושלך לכלא, נחקר במשך 21 חודש, ולבסוף חובא לדין ב"משפטי סלאנסקי" המפורסמים. לונדון נידון למאסר עולם, אולם שוחרר לאחר כמה שנים ומאוחר יר תר אף זכה ששמו יטוור בפומבי. אלא שלאחר הפלישה הסובייטית לצ'כיה, הפך שוב ל"בלתי רצוי".

סיפור חקירתו של לונדון מהווה תעודה מפחידה לזל-זול בערכו של אדם כפרט, ולחוסר-האונים שלו בפני מנגנון המשתמש אפילו באידיאלים שלו כדי לדכא אותו. ובכך מפחידה "ההודאה" עוד יותר מ"Z", כאן אין עוד עניין עם קבוצת קולונלים צמאיי-כוח, המדכאים המון בלתי-מאורגן ונראים בטופו של דבר מנוחכים במיקצת — אלא במכונת-ענק, מפלגה שהפכה למטרה בפני עצמה במקום לאמצעי למימוש רעיונות נשגבים, והיא משתמשת באותם הרעיונות כדי לרדות במאמינים בה.

שקיעת

האלים

הארורים (תל-אביב, סטודיו; איטליה) הוא תיאור נוסף של עליית הנאצים לשלטון בגרמניה,

הפעם כפי שהוא משתקף בקורותיה של משפחת תעשיינים גדולה בעלת דם כחול. מה שמיוחד סרט זה מן האחרים (ונעשו רבים על נושא זה) היא אישיותו החזקה והמוריד חדת במינה של הבמאי האיטלקי הגדול לוקיאנו ויסקונטי. ויסקונטי הופך את תולדות משפחת פון-אסנבק (המזכיר כירה את תולדותיה האמיתיים של שושלת קרופ) לשיחזור של שקיעת האלים, כפי שהיא מתוארת במיתולוגיה הרומית-גרמנית. הניוון, הסטייוו המיניווד ורדיפת הצע, מביאות את האצולה אל ההתמוטטות ואל ההשתעבדות למיפלצת הנאצית, שנראתה בעיניהם בזויה, בימיה הראשונים.

הדמויות שמעלה ויסקונטי על הבד מזכירות להפליא את האלילים, שחשבו עצמם כל יכולים, שעה שאונם ניטל מהם מבלי שהרגישו נזאת בכלל: אותה גאוונה, אותו ביטחון עצמי ללא מצרים, ואותו סוף. אם אלה היו שליטי גרמניה הוויימארי, היתה חופעת הנאצים בלתי נמנעת. תכונתו הבולטת ביותר של הסרט היא הצד היוזואלי שלו. תמונת כמו האורגיה החומסקסואלית של אנשי פלוגות ה"א.ס.א.ה.", רציחתו של ברון זקן, או קלסתר ה"פנים הצבעו לבן של אינגרד טולין, לא היו מביישות את הציירים הגדולים ביותר, באווירה ובעוצמה המיוחדת של חם. אין ספק שיהיו כאלה אשר יטענו כי הצד האסתטי

הלורד

האינדיאני

איש ושמו סוס (מוגרבי, תל-אביב; ארצות-הברית) מתיי-מר להראות לצופה מה קורה

לאדם מתורבת, כאשר הוא נלכד בין פראים וחייב לחיות בתוכם. גיבור הסרט הוא לורד אנגלי משועמם, הבא לצוד תרנגולי-בר במערב הפרוע. הוא נופל בשבי האינדיאנים, שמכריחים אותו לשחק תפקיד של סוס ולשמש עבד לאמו של ראש השבט. במרוצת הזמן הוא מצליח להוכיח את עצמו כיותר מסוס, ועם הריגת האויבים הראשונים הוא אפילו זוכה במעמד של כמעט-בן-אדם. לוחם אינדיאני ממש הוא הופך רק לאחר טכס מיבחן אומץ-לב, בסצנה הראויה בחלל לקבל פרס מטעם המרקו דה-הסאד בשל העניינים בהם עומד הגיבור.

הבמאי אליוט ("קאט באלו") סילברשטיין רצה כנראה להוכיח שהסביבה עושה את האדם, ואין בעצם כל תרון לעידון המתורבת על פני הפרימיטיביות של בני השבטים. העיקר הוא האדם, ולא מנהגיו. אלא שגם הבשורה, וגם הדרך בה הוא מעביר אותה לצופים, אינם מקוריים. ריצ'ארד האריס בתפקיד הלורד, מדגים את כל תכונותיו הגבריות, כשהוא מופיע בכמה סצנות, ערום כביום